Mpr nr. A018017 - - Dato : 18680427
Forfatter:Jensen, professor
Emnegruppe: Patientforhold

Tekst: Brev fra Sundheds-kollegiet vedrørende kolonisationstanken. Professor Jensen Østifternes Sindssygeanstalt foreslår, at der indrettes 17 husmandssteder på hospitalernes grund. De familier, der forpagter gårdene skal forpligte sig til at huse sindssyge, der findes egnede til et sådant familieliv. Se bibliotek for læger 8nde bind 2 hefter, pag 425.

http://museum-psyk.dk/admin%20htm-asp/Kasser/A%20018/1HTM/018-017.pdf

SE NEDENFOR

Recd. 29/4 017

DET KONGELIGE SUNDHEDS-COLLEGIUM.

Hjøbenhavn, d. 27de April 1868.

Omvalgen med Helbredelse anstalten for Vindsyge i Østjylland, Professor Jensen har i sin Beretning om Anstaltens Virksomhed i 1867 altid haft paa Lager en af ham med nye tidligere Erfaringer (i Bibliothek for Læger 8de Bind 2det Hefte, S. 425.) udtalt Tanke om Indførelsen af en Art Colonisation med Vindsygeanstalten.

Sundheds-Collegiet har fundet at denne Tanke for, hinder megen Opmærksomhed og fornuftder derfor en Afskrift af den Del af Professor Jensens Beretning, som angaaer denne Gjenstand, med Anmodning til hr. Professoren om at meddele Collegiet dennes Anskuelser derom.

Lund Fenger Manø Schanerow
M. Jørgensen E. Hammann F. Schmidt Berger J. Madsen
Johanns.

Dahlerup

Til
hr. Omvalgen med Vindsygeanstalten
for Østerjylland.

Ma 70 b.

Til
Amtmanden og Rudolsgaardsejeren
for Nørrejylland

Aarhuus

til

Grundfestekollegiet.

Ved Ordre af 27de April d. A. er bestemt en Afskrift af et Afsnit af Kaabstads Jensens Beretning om Skibsfarten og Handelsforholdene for 1867, hvori Kaabstads Jensen altid har haft en af sine kjærligste udtalte Tanke, om Fiskerforholdene efter Ny Grønlands Ophævelse, for dets Folk Gjøleriske med Hensyn til en udtalte ønsket Oplysninger om dette Skjæb.

Jeg antager det for overflødigt, i denne Anledning at gjøre en udførligere Gjøleriskjærbarden i Albuecidaleyfjord. Kaabstads Jensen har selv med en kjærligere Kærlighed (Bibl. f. Lægar. 8de Bind P. 424) betragtet den som et „Sir-alles", og jeg er for mit Vedkommende tilbøjelig, at vænte det Saldrøgeskrifteltalte den paa en stille Maade fremat et Sam Sæt, ikke jeg dog troer dertil er, at den det Gjøleriske Tøgt-mit falde Sand dets egnede Tilhænger hjælpe til at lære, medaccb ikke paa den anden Side ønsker Ens ikke blind for de Ulemper som flyde af den stadige skjærende Nøgtelsesing i de fremtidige Oplysninger alles mig hinder Bekjendtgjørelsen af at ikke blandet paa Indbyggernes Id at forabgøge alles offentlige Omsigt-ikke ikke i dette.

Jeg har forladet dette andet end dette det Gjøleriske Kollegiums Overvejelse over det Kaabstads Jensens ~~Overvejelse~~, at Kaabstads Jensens Bestræbelser efter at tilnærmelige at ærlighed Overgivelsen for Oplysninger og Kjøbenhavns ~~for~~ ~~Oplysninger~~ Stat er det Øjemed i ingenlig Øjemed at finde Plads

paa Vo.
1868

hans fogd at gaa ind paa den Kolo-
nisation: ~~[illegible]~~
i Almindelighedens kunde den Gaar-
lade de den „traitement en fa-
mille", som saa selv den ~~[illegible]~~ fogden at undvige
fejendstig fejl, ~~[illegible]~~ men Kolonisø-
begynderne kan ovenfornævnte ingen nærmere passende
~~[illegible]~~ at faae fundet sin ned-
lagte Dom, om hvis Gjenopbyggelse under alle Forhold
~~[illegible]~~ man i det Afsnævnte maa
nøie sig: den søger endnu ved
Appellationsretten Ekspedition, og gjør formodentlig endnu ved
at kaste nogen Gjenskin ud i
forskjellige Dorfold Provinsdage den ud
fuldes Kjøbighed blandt at gjennem-
føre. Dette forebygges det mig
ogsaa at Professor Jensen har gjort,
og fund Aarsag ikke uden en ved tilføyede
den Ordning han foreslaaer, fejøen
ens jeg ser af den Ene gjentagne
fuldtlydende Indrømmelser imod de Gø-
nstrøst fra middelalder af Planen.

Af andre ikke synderlig Afgjø-
rende i privat Dorfskjønnes under
Appellants Kjøbe og Kontrol, men
formentlig gjøre de bedre Garanti
for dennes forsvarlige Besørgelse, end
ikke det samme Gnes under almind-
delige Dorfold i Egnsfadsbestemmelse,
hvor det ikke kan altfor ofte gjø-
des for dennes ved at indføre Ulæ-
ka ved at Minimum ikke strækker Gen-
gjøe til den Dorfskjønnes Besørgelse og
overiga Udgifter. Det vil betydeligt
forbilligegjøre, hvorved Offentlighed
Fundlyquelsen er saa Faldes af
ikke i Betydelighed, hvorved ogsaa, i
Forbindelse med de forøvrigt lokale
Dorfold ~~[illegible]~~ at gjøre denne
Appellant bedre stillet end man
endnu ved at ~~[illegible]~~ Dorfsøgningsfølge det paaanke, i det
den Omstændighed at hjemme melle
mere Appellantens Gjendom og at de
med deres Oppositionsret kan bøde ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ formodent Gjenstande til Re-
flammelsen, ved tillade den at gjøre
ny ved Gnes ikke mange Dorfold
paa ellers kunde staae Skuffelse-
fuldt og forlades bidrage til at mere
tilfredsstillende Resultat, end ikke
man ikke saaledes ved Afskjønnelsen af tilfredsstillende
~~af tilfeldige~~ Kotelelas og Dorfold.

(mere tilfeldige)

Maaskee Enkelte det ogsaa sig, at Reloyts-
omkostningerne kan for lavt anslaaes
naar man at Betjentskabet ikke gouker til
at skaffe til Domainevæsenet, altsaa at
Udregningsmaaden af et tilstrækkeligt
Antal Betjente, der saaledes uregnes
kunde altid tillige til hensigt at ind-
rette sig, uden Asphalten kunde og
burde i det Mindste med Stöde paa flere
Vanskeligheder end den ~~[illegible]~~ paaregnede,
saa at planen dog ikke kommer til at
afvige et tilstrækkeligt Tilgjængelighed
til Asphalten. Men paa de anførte
Ord kunde det ogsaa være en Fordel
naar spørgsmaalet, at det mangel ved ny-
mes sig til dette og fremtidige Gra-
nemforelse, og at Tolet saaledes vilde
blive lavt, ved det kun lod sig sam-
menligne aflæs en ringere Maalestok.

Det paaskyndende mig saaledes
i det Hele at Professor Jensens Plan
for fuldt Gavn paa den Opmærksom-
hed som det Høie Collegium havde
at hente tilsendt dem.

18 Juni 1868

S.

Afskrift

Hvad der saaledes er Godt i Kanillerøjstrøgets Tanke ~~tvivl~~ er blevet optaget med som Element i den udvidede Avstalts Plan. Ved at udvikle videre, hvad allerede nu findes, til en anden fougtbar Tanke, der skjøldes paa valte Maade med at optages med som Element i hele Avstaltslivet og ikke ved at vraliseres som noget Fremmet. Jeg tænker nemlig paa Anlægsmaaden. Med det Areal af c: 30 Tdr Land, der for en Stor Del skal anvendes til Kostfougtsel og altsaa kræver meget Arbeide, en ny Ladebygning, en Kvægbestand paa 24 Køer. 4 Hæste 12 Køer til Avstalten indholde foruden hvad Hænderkræftenes foedes, at meget overskytelig Landbrug, fuldstændigt skal nød det at bejefliga hele den Del af Befolkningen, der ikke er hemmistlie Modstrøm, indre Gnuggjøring, alle til paa anden Maade at arbeide for Avstaltens Fornødenheder.

Naar saa dertil føies det Element af Colonisationslandene, som er praktisk gjennemførlig og nytlig, og som jeg alt nogang har tillat mig at fremføre for Collegiet, vilde jeg ansee den hvorvonde Avstalt for afskuttet og afsondret. Jeg tænker slet ikke, at der derved maatte det for Regnesomhedt bedre Hensyn, gik for Behandlingen; den hele Chose ou traitement en famille synes mig nel meget at uklart Udtrykt. Den Ulighed, som omgaaes saamange Vindskjøn, at de for lange Tider allere for bestandigt maa undvere Familielivets Komfort, og den Ønskelige og Smukke, som derved kan opstaae, bøder den dog ikke paa ved at ske daglige Audere i Besidelse af det Gode, jeg længes maa undvere, fælles ikke ved Familielivets Fordele og de Gjøder og Besværligheder, som følge det bedste og vindeligste Forhold med sig, medfølge det Ellende og Fattige, hvorom der kan være Tale, ja ved ikke Sølve det Gnubligen Familie er det Lindemiddel, der holder sammen, men alle dette bøder og holder sammen ved Kogt Kabbeaandet. Den kan ikke tales om ved Colonisation at skaffe Fatinkelen et Hus, der kan kun være Tale om at gjøre det Minus i Velvære, der nødvendigt maa forekomme, saaledes, at kan ikke lider Skade derved. Men for Forfølgelse, mere lig for det Offentlige, er der ved Colonisationen aabnet en

vel 70 C.
1868

X) Ikke Lesen 8de Lø. d. Ved Tilf. P. 425

Udsigt til at skaffe for billigere Priis, og, naar Colonisationen sattes i Forbindelse med en stor Moder-Auxtalt, indgaaer for denne og Controllerer for denne, saa at baade Plantningen volgte omsiggribende og Forplantningen Gang, med at hinne Auxtalten, giøre Gavnlig for at agne sig til at omgaaes Jygn, saa Dan der med dette Hensyn til Forsøgenes allignemel skaffes Plantelen Lindsfoldt, der vil nu under de, som lande i paa Auxtalten, mere og end Auxtaltens Direktør at skillige Kostant baade med de, som vimaligviis opvindelig nu er mere til, end de nu er i samme Art. Jeg vil derfor, saasnart det nye Byggearbeide er endt, tillade mig at foredrage med Forslaget om paa Auxtaltens Jorder at lade opføre dette Jord, lige Dobbelthuse for Haandwerkere i et saadant Tal, som kunde formules at finde Lønner med Auxtaltens Forsyning, dette Dobbelthuse med 2 Tdr. Land for hver Familie. I det Tale tenkte jeg mig 17 saadanne, 4 af første Slags, 13 af sidste Slags, hver Familie skulde optage mindst 2, helst 3 aabindsfoder, af Auxtalten valgte Vindskyer. Dette vilde have hint som Oppasser eller ikke deres Hustruer som Gangkonner, stande under Auxtaltens Controll og have deres Ægte forbunde, uden de vise utilbørlig Behandling af de Vindskyer. De skulde have en medrock Betaling for Forplainingen, og saa have en billig Ekstrafigt. Der vil herved spares en betydelig Sum aarlig i Forplainingsudgiften og en endnu større Sum i Arbeidsforningen. Fandes disse nu udgjøre omtr. 1000 Rbl for hvert Individ, vilde de for de her nævnte c. 80 Individer dog udgjøre mere end c. 200 Rbl for hver.

Paaludes Lyst, og under de gunstige lokale Forholde, som findes omkring Auxtalt frembyder, følger jeg mig overbevist at det er en god og længelbar Tanke, der endnu bærer mangen ydre lignende Ulemlighed i sig, og jeg tillader mig at anbefale den til det Kongelige Collegiums Overtilsyn og Opmuntring, saafremt det ikke skulde blive mig forundt at bringe den frem.